

ผลของเมทาโดนขนาด 40 และ 60 มิลลิกรัม ในโปรแกรมการรักษาผู้ติดเฮโรอิน
ด้วยเมทาโดนแบบต่อเนื่อง

นางสาว ภัทราบุลย์ นาคคู่สุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-579-865-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018126

115192997

RESULT OF 40 AND 60 MILLIGRAMS METHADONE DOSAGES IN TREATMENT
OF HEROIN ADDICTION WITH METHADONE MAINTENANCE PROGRAM

Miss Patraboorn Naksusuk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Science

Department of Psychiatry

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-579-865-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของเมทาโคโคนาต 40 และ 60 มิลลิกรัม
ในโปรแกรมการรักษาผู้ติดเชื้อโรอินด้วยเมทาโคโคน
แบบต่อเนื่อง

โดย

นางสาวภัทรบูลย์ นาคสู่สุข

ภาควิชา

จิตเวชศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ นายแพทย์เอม อินทกรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

ผ. วิชา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

๑/๖ ✓

..... ประธานกรรมการ
(พลโท นายแพทย์อรุณ เชาวนาคัย)

ผ. อ. วิชา
..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ นายแพทย์เอม อินทกรณ์)

ผ. อ. วิชา
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนนทิกา ทวีชาชาติ)

ภัทรานุญย์ นาคสุ์สุข : ผลของเมทาโดนขนาด 40 และ 60 มิลลิกรัม ในโปรแกรม
การรักษาผู้ติดเฮโรอีนด้วยเมทาโดนแบบต่อเนื่อง (RESULT OF 40 AND 60
MILLIGRAMS METHADONE DOSAGES IN TREATMENT OF HEROIN
ADDICTION WITH METHADONE MAINTENANCE PROGRAM)
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ นายแพทย์เอม อินทกรณ์, 89 หน้า.
ISBN 974-579-865-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลของเมทาโดนขนาด 40 และ 60 มิลลิกรัม
ในโปรแกรมการรักษาผู้ติดเฮโรอีนด้วยเมทาโดนแบบต่อเนื่อง กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้ติดเฮโรอีนชนิดฉีดยา
เข้าเส้นที่เข้ารับการรักษาในโปรแกรมการให้เมทาโดนแบบต่อเนื่อง ที่แผนกจิตเวช โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
จำนวน 84 คน

ผู้วิจัยได้แบ่งผู้ติดเฮโรอีนชนิดฉีดยาเข้าเส้นเป็น 2 กลุ่มเท่า ๆ กัน โดยวิธี simple random
sampling โดยทุกคนต้องผ่านระยะถอนพิษยา 6 อาทิตย์แล้วตรวจไม่พบมอร์ฟินเมตาโบไลต์ในปัสสาวะ
จากนั้นกลุ่มตัวอย่างจะได้รับเมทาโดนขนาด 40 และ 60 มิลลิกรัมต่อวัน มีการสุ่มตรวจปัสสาวะหามอร์ฟิน
เมตาโบไลต์ 4 อาทิตย์ต่อ 1 ครั้ง โดยไม่บอกล่วงหน้าเป็นเวลา 15 อาทิตย์ หรือตรวจปัสสาวะ 4 ครั้ง

ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการตรวจปัสสาวะของกลุ่มที่ได้รับเมทาโดนขนาด 40 และ 60 มิลลิกรัม
ในโปรแกรมการรักษาผู้ติดเฮโรอีนด้วยเมทาโดนแบบต่อเนื่อง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
($p < .05$) โดย 60 มิลลิกรัมต่อวันได้ผลการตรวจปัสสาวะดีกว่า 40 มิลลิกรัมต่อวัน

ผลแทรกซ้อนหลังจากได้รับเมทาโดนขนาด 40 และ 60 มิลลิกรัมต่อวัน ไม่ปรากฏทั้ง 2
กลุ่ม

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผลการตรวจปัสสาวะของกลุ่มที่ได้รับเมทาโดนขนาด 60 มิลลิกรัมต่อวัน
ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับเมทาโดนขนาด 40 มิลลิกรัมต่อวัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และทั้ง 2 ขนาดไม่มีการ
แทรกซ้อนที่เกิดจากการรักษาโดยได้เมทาโดนแบบต่อเนื่อง

ภาควิชา จิตเวชศาสตร์
สาขาวิชา สุขภาพจิต
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต ภัทรานุญย์ นาคสุ์สุข
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา นายแพทย์เอม อินทกรณ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C 345399 : MENTAL HEALTH

KEY WORD : METHADONE/HEROIN ADDICTION/METHADONE MAINTENANCE PROGRAM

PATRABOON NAKSUSUK : RESULT OF 40 AND 60 MILLIGRAMS METHADONE DOSAGES IN TREATMENT OF HEROIN ADDICTION WITH METHADONE MAINTENANCE PROGRAM : THESIS ADVISOR : INSTRUCTOR EM INTAKORN. 89 PP. ISBN 974-579-865-7

The objective of this research was to compare the results obtained from methadone 40 and 60 milligrams daily for the treatment of heroin addiction in the Methadone Maintenance Program. The patients comprised intravenous heroin addicts admitted into the Methadone Maintenance Program, Department of Psychiatry, Chulalongkorn Hospital. The studied population numbered 84 patients. These patients had already undergone a six-week detoxification process and had no traces morphine metabolites in their urine. They were then split into two groups by Simple Random Sampling assignment ; the first group recieved 40 milligrams of oral methandone daily, and the second group recieved 60 milligrams of oral methadone daily. During the next 4 weeks each patient's urine was re-examined without the prior knowledge of the patient. Testing was repeated every 4 weeks until 15 weeks had passed. Results of urine testing showed that those patients recieving 60 milligrams of methadone daily had fewer morphine metabolites in their urine than those recieving 40 milligrams. Therefore, it was concluded that 60 milligrams of methadone gave better results than 40 milligrams of methadone. This had statistical significance ($p < .05$). There were no complications from treatment with methadone in both groups.

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์.....
สาขาวิชาสุขภาพจิต.....
ปีการศึกษา 2534.....

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากอาจารย์ นายแพทย์เอม อินทกรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่งมาตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมากและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พลโท นายแพทย์ อรุณ เขาวานาคัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงนันทิกา ทวิชาชาติ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีมาตลอด ขอกราบขอบพระคุณนายแพทย์วิชัย ไปษยะจินดา และรองศาสตราจารย์ นายแพทย์ภิรมย์ กมลรัตนกุล ที่กรุณาเสนอแนะแนวทางในการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ วรนิติ คงมีผล ที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ และขอขอบพระคุณคุณกิตติคุณ ต้นสุวรรณกิจ ที่กรุณาอธิบายและสาธิตการตรวจทางห้องปฏิบัติการให้เข้าใจเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณอาจารย์ปิยลัมพร พุ่มสุวรรณ และคุณจินตนา ต่อทรัพย์สินชัย ที่กรุณาช่วยเหลือแนะนำด้านข้อมูลทางสถิติวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่กรุณาให้เอกสารเกี่ยวกับผู้ติดเชื้อโรอินในประเทศไทย กราบขอบคุณอาจารย์จรรยา อุดลยศักดิ์ ที่กรุณาให้ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ขอขอบคุณแพทย์ประจำบ้านทุกท่านที่มีส่วนช่วยในการวิจัย ขอขอบคุณคุณบุญรอด สารดี คุณราศรี วงศ์พิทักษ์ และคุณสารภี ปลื้มวีระจิตต์ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณ คุณประครอง ละออกุล ที่กรุณาพิมพ์วิทยานิพนธ์ รวมทั้งขอขอบคุณผู้ช่วยกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่กรุณาให้กำลังใจและทุนสนับสนุนในการทำวิจัย รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้ ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในการศึกษา ขอขอบพระคุณโรงพยาบาลคริสเตียนมนोरมย์ จ.ชัยนาท ที่กรุณาเอื้อเฟื้อทุนตลอดการศึกษานี้ ท้ายสุดขอขอบพระคุณพระเจ้าในความรักและความกรุณาของพระองค์ที่ทรงนำพาและหนุนกำลังในการศึกษาการทำวิจัยรวมทั้งการดำเนินชีวิตตลอดมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตารางประกอบ	ฅ
สารบัญภาพประกอบ	ญ

บทที่

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์	7
	สมมติฐานในการวิจัย	7
	ขอบเขตของการวิจัย	8
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	8
	คำจำกัดความในการวิจัย	9
	ปัญหาทางด้านจริยธรรม	9
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	ตอนที่ 1 : การคิดเฮโรอิน	11
	ตอนที่ 2 : โปรแกรมการให้เมทาโดนแบบต่อเนื่อง	25
3	วิธีดำเนินการวิจัย	36
	ตัวอย่างประชากร	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ขนาดตัวอย่าง	37
กลุ่มตัวอย่าง	41
วิธีการ	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
4 การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	44
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
รายการอ้างอิง	66
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก.	78
ภาคผนวก ข.	82
ภาคผนวก ค.	86
รายการอ้างอิง	88
ประวัติผู้วิจัย	89

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการจำแนกตามเพศ อายุ และภูมิลำเนา	45
2	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามสถานภาพสมรส และระดับการศึกษา	46
3	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอาชีพปัจจุบันและ รายได้ต่อเดือน	47
4	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกอายุของการใช้ สารเสพติดครั้งแรกชนิดของสารเสพติดที่ใช้ครั้งแรก และสถานภาพของบิดามารดาขณะติดสาร	48
5	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนครั้งที่ เข้ารับการรักษา และเหตุผลที่เข้ารับการรักษาครั้งนี้	50
6	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความถี่ของการฉีด ต่อวัน และค่าใช้จ่ายในการซื้อสารเสพติดต่อวัน	52
7	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเคยถูกจำคุก ...	53
8	เปรียบเทียบผลการตรวจปัสสาวะในกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ...	55

สารบัญตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
9	แสดงผลการรักษาผู้ติดเฮโรอีนด้วยเมทาโดนขนาด 40 และ 60 มิลลิกรัมต่อวัน (รวมตารางการฉีกร)	57
10	แสดงผลการตรวจหาเมอร์ฟิน เมตาโบไลต์ในปัสสาวะ ของ กลุ่มตัวอย่าง	87

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	เปรียบเทียบสูตรโครงสร้างทางเคมีของมอร์ฟินและ เมทาโดน	28
2	กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	40
3	แสดงการทดสอบหามอร์ฟินในปัสสาวะแล้วได้ผลบวก	79
4	แสดงการทดสอบหามอร์ฟินในปัสสาวะแล้วได้ผลลบ	80

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย